

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Datum: 24. 7. 2013

Projekt: Využití ICT techniky především v uměleckém vzdělávání

Registrační číslo: CZ.1.07/1.5.00/34.1013

Číslo DUM: VY_32_INOVACE_360

Škola: Akademie - VOŠ, Gymn. a SOŠUP Světlá nad Sázavou

Jméno autora: Mgr. Veronika Karlová

Název sady: Občanská nauka pro čtyřletý maturitní obor Sociální činnost

Název práce: Helénistická filosofie - prezentace

Předmět: Občanská nauka

Ročník: 4.

Studijní obor: Sociální činnost 75-41-M/01

Časová dotace: 90 minut (2 vyučovací hodiny – 1. hodina do str. 8)

Vzdělávací cíl: Žák umí charakterizovat filosofii helénistického období. Dokáže uvést helénistické filosofické školy, jejich představitele a vysvětlit hlavní myšlenky jednotlivých filosofických škol.

Pomůcky: PC s projektorem pro učitele

Inovace: Posílení mezipředmětových vztahů, využití multimediální techniky, využití ICT.

HELÉNISTICKÁ FILOSOFIE

- Jako helénistická filosofie bývá označováno období **4. st. př. n. l. až 6. st. n. l.** (roku 529 císař Justinián uzavřel antické filosofické školy).
- V tomto období se Řecko dostává pod nadvládu Říma.
- Filosofie je ovlivněna židovským myšlením, křesťanstvím, orientálním myšlením.
- Filosofie ztrácí na originalitě a hloubce, ale je rozmanitá.
- Nevznikají žádné nové originální myšlenky, filosofové pouze spojují již existující názory (***eklekticismus***).
- Filosofové řeší především **etické otázky** (epikureismus, stoicismus) a **otázky gnoseologické** (skepticismus).

STOICISMUS

- Stoikové se zabývají především **etickými otázkami**:
- Člověk je tvor rozumný, a proto může rozumem poznat řád přírody a kosmu. Jediným dobrem (ctností) je život ve shodě s tímto řádem.
- Aby člověk mohl poznat řád světa, musí se oprostit od svých vášní a afektů, které matou rozum (*apatheia*).
- Člověk, který žije v souladu s řádem přírody, dosáhne blaženosti, která spočívá v **klidu a vyrovnanosti** (*ataraxie*).
- U stoiků se poprvé objevuje myšlenka **humanismu** – všichni lidé (i otroci a barbaři) jsou si rovni.

Představitelé:

a) Starší stoa:

Zenon z Kitia (336 – 264 př. n. l.) – zakladatel školy

Chrýsippos
(280 – 205 př. n. l.) -
nauku písemně zpracoval
a systematizoval

Zenon z Kitia

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zenon_Kitia_fs.JPG

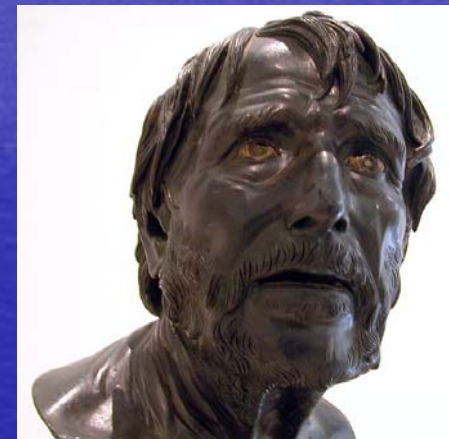
b) Mladší stoa

Seneca (4 př. n. l. – 66) – učitel Nerona

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Epictetus.png>

Seneca

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Seneca.JPG>

Epiktetos (46 – 130) – otrok

Marcus Aurelius (121 – 180) - císař

EPIKUREISMUS

Epikuros ze Samu

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Epicurus_Louvre.jpg

- Epikurejci se zabývali především etickými otázkami.
- Zakladatelem školy je **Epikuros ze Samu** (341 – 270 př. n. l.)

- Cílem lidského života je dosažení štěstí a blaženosti (eudaimonia). Blaženým se stane člověk, který prožívá rozkoš, slast (*hedoné*). Slastí se nemyslí jen slast fyzická, ale především duševní slast, která spočívá ve filosofování a zbavení se strachu z bolesti, smrti a bohů.
- Na rozdíl od stoicismu je epikureismus individualistický – člověk má žít v soukromí, neúčastnit se veřejného života. „Žij skrytě.“

SKEPTICISMUS

- Skeptikové se zabývají především **gnoseologickými otázkami** - zpochybňují možnost pravdivého poznání.
- Skeptikové říkají, že **věci jsou ve své podstatě nepoznateľné a nepochopitelné**, a proto se máme zříci jakýchkoli úsudků.
- Člověk, který pochopí tento princip, dosáhne klidu a vyrovnané mysli.

Představitelé:

a) Starší skepse

Pyrrhón z Elidy (360 – 270 př. n. l.)
zakladatel školy

Podává důkazy skeptických názorů:

1. Nejsme schopni o žádné věci říci, jaká je doopravdy, ale pouze, jak se nám jeví.
2. Na vše můžeme mít protichůdné názory.
3. Lidem se nepodařilo najít pevné kritérium, podle kterého by věci poznávali a hodnotili.

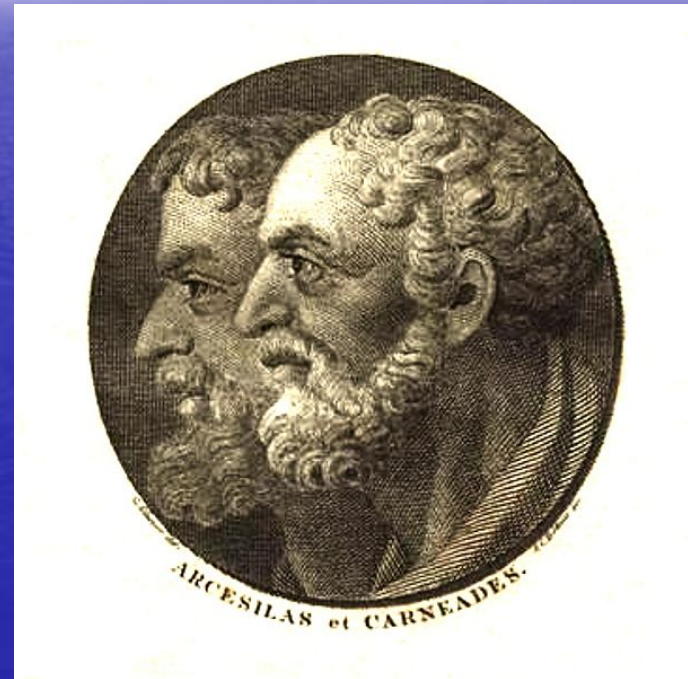
b) **Střední (akademická)**
skepse - období tzv.

probabilismu -
k praktickému životu
nepotřebujeme dosahovat
pravdivého poznání, stačí
nám poznání
pravděpodobné (podobné
pravdě)

Arkesiláos (315 – 241 př.
n. l.)

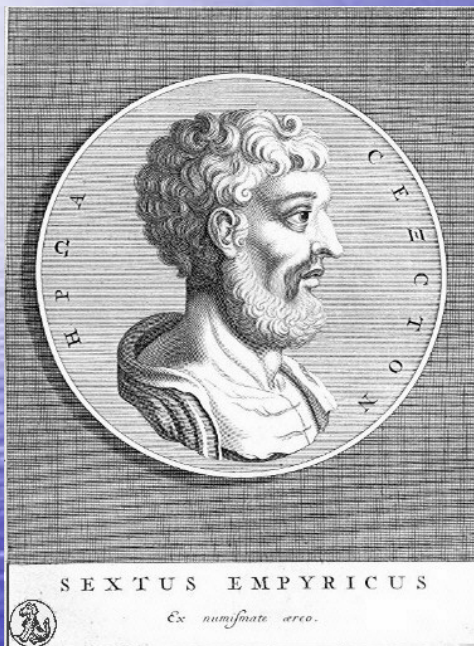
Karneadés (214 – 129 př.
n. l.)

Arkesiláos a Karneadés

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arcesilaus_and_Carneades.jpg

c) Mladší skepse - filosofové v tomto období používají tzv. **tropy** – argumenty, kterými se snaží zdůvodnit své pochybnosti o možnosti pravdivého poznání

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sextus.jpg>

Ainesidemos (1. st. př. n. l.)
– napsal spisek *Osm knih řečí Pyrrhónských*, kde uvádí deset tropů

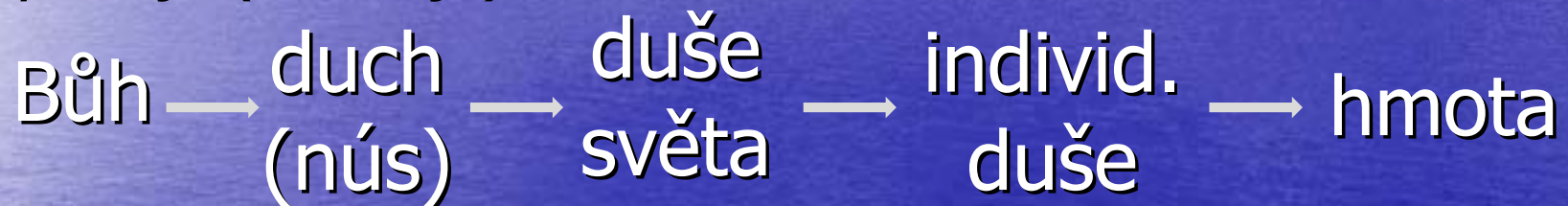
Sextus Empiricus (2. st. n. l.)

NOVOPLATONISMUS

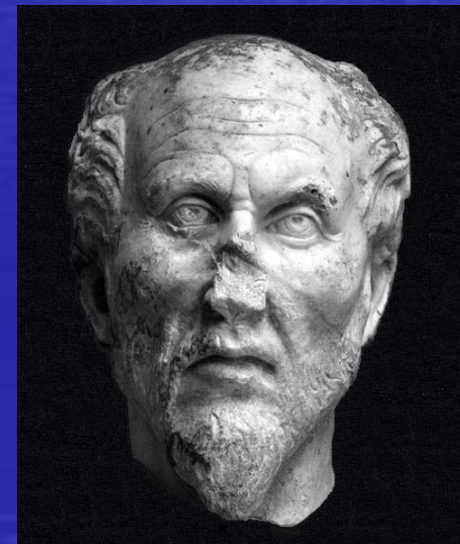
- Novoplatonismus je jedna z posledních a zároveň nejoriginálnějších filosofických škol helénistického období.
- Novoplatonismus navazuje na Platonovy myšlenky, které obohacuje o křesťanské názory.
- Zakladatelem školy byl **Ammoniós Sakkás z Alexandrie (175 – 242)**.

Plotinos (204 – 270)

- Rozpracoval novoplatónské myšlenky
- Všechna jsoucna pochází z nejvyšší božské bytosti, která vyzařuje (*emanuje*) vše ostatní

- Cílem člověka je opětovné sjednocení duše s bohem, ze kterého vzešla, čehož lze dosáhnout duchovní cestou (mystickým spojením)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Plotinos.jpg>

Prameny a literatura:

Dvořák, Jan. Odmaturuj! ze společenských věd. Brno: Didaktis, 2008, ISBN 978-80-7358-122-0.

Störig, Hans Joachim. Malé dějiny filosofie. Praha: ZVON, 1996, ISBN 80-7113-175-X

<http://cs.wikipedia.org/>

www.commons.wikimedia.org

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zenon Kitiefs.JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zenon_Kitiefs.JPG)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Epictetus.png>

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Seneca.JPG>

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Epicurus Louvre.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Epicurus_Louvre.jpg)

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arcesilaus and Carneades.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arcesilaus_and_Carneades.jpg)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sextus.jpg>

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Plotinos.jpg>

Všechny uveřejněné odkazy [cit. 24-07-2013] .

Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).

Všechna neocitovaná autorská díla jsou dílem autora.

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.